

Scris de adrian.vasilescu pe 18 Mai 2022, 11:35

Cu cartile pe fata despre creditori si debitori...

In 2008, la nici trei saptamani de cand cazuse Lehman Brothers, turbulenta ce a zguduit Statele Unite trecea deja Atlanticul si ameninta sa cuprinda intreaga lume. Parisul parea sa fie prima statie. Simptomul: panica. Pe pietele financiare, care fierbeau, cuvantul de ordine era vanzarea. Detinatorii de titluri incercau sa scape repede de povara lor. Ca sa stopeze agitatia din banci, asaltate de depunatorii care s-au repezit sa-si retraga depozitele, guvernul francez a promis ca va deschide „parasuta de aur”: va umbla la buget ca sa salveze bancile. A urmat promisiunea ca depozitele pana la o suta de mii de euro vor fi garantate. Cotidianul „Le Figaro” aflase ca autoritatile pregatesc „un plan istoric pentru restabilirea increderii”.

Publicatiile umoristice, intr-o incercare de a mai destinde atmosfera, erau pline de caricaturi ce luau in deradere agitatia in crestere. Una dintre ele infatisa o coada lunga in fata unei banci. O deponenta, ce ajunsese la ghiseu, voia sa retraga 300 de euro. Raspunsul casieritei este descurajant: „Nu e posibil chiar atat de repede”. Alaturi, o scena din biroul directorului: un magnat vrea sa retraga imediat 3 miliarde de euro. Directorul: „Asta se poate aranja!”...

Caricaturistul, „furat” de poanta, a respectat numai jumatate de adevar. Deponenta, cu un cont de numai 300 de euro, era indemnata sa mai astepte. Scena era credibila, pentru ca exprima o realitate repetata in toate bancile din lume, in astfel de momente. intai pentru ca bancile nu imobilizeaza la ghiseu atatea bancnote cate sa ajunga pentru a face fata retragerilor in timp de panica. in astfel de situatii recurg la planificari. Apoi, pentru ca bancile au experienta, stiu ca agitatia se potoleste dupa ce trece primul impuls, si ca amanarea e sanatoasa. Scena din biroul directorului e insa rupta de realitate. Niciun director de banca, daca nu e corupt, nu va da raspunsul din caricatura. Bineinteles ca va fi curtenitor cu un client cu un cont de depozit de 3 miliarde de euro, dar nu favorizand-i retragerea, pentru ca a doua zi ar fi trebuit sa-si dea demisia, ci propunandu-i o crestere de dobanda.

Revenind la noi acasa, in primele zile de dupa 24 februarie 2022, amintesc ca razboiul care incepuse in Ucraina, suprapus peste inflatia in crestere, a provocat tensiuni oarecum asemanatoare cu acelea din Parisul anului 2008. Scriu oarecum asemanatoare pentru ca Romania nu-si permite, nu si-a permis nici in 2008, sa deschida „parasuta de aur”, nici sa lanseze planuri de salvare costisitoare si nici directorii de banci nu au primit solicitari de retrageri de...3

miliarde de euro. Dar a fost ceva panica, numerosi depunatori s-au repezit la ghisee sa scota 300 sau 400 de euro iar bancile le-au propus sa se inscrie pe liste de retrageri, pentru a-si planifica aprovizionarea cu valuta fizica. La casele de schimb, pentru retrageri de „sume mari”, asta insemnand peste 3.000 de euro, erau propuse negocieri. Nu cred ca pentru a le acorda facilitati - casele de schimb vand doar ce cumpara de la populatie iar in acele zile de agitatie valuta se cumpara si nu se vindea, prin urmare se adunau greu 3.000 de euro - ci pentru a le propune un curs de schimb cu mult peste 5 lei pentru un euro. Dupa ce agitatiea, de scurta durata, s-a topit si in piata a revenit calmul, cand s-a tras linie, ne-am lamurit ca multi dintre cei care au schimbat sume mari au ajuns sa plateasca si 5,30 de lei pentru 1 euro. intr-o saptamana-doua, cand cozile au disparut iar cursul a revenit in matca lui, la sub 5 lei pentru un euro, au fost contabilizate pierderi semnificative. Impozit pe panica.

La banci, solutiile au fost doua. Celor care au vrut sa faca schimburi valutare fara sa-si desfiinteze depozitul, schimbul s-a facut pe loc, in cont, fiindca nu era nevoie de valuta fizica. Iar celor ce au optat pentru retrageri, li s-au facut programari, pentru ca bancile au fost nevoite sa angajeze avioane ca sa aduca bancnote de la bancile corespondente. Toti au pierdut. Pentru ca... panica e costisitoare.

Apropo de depozite. in mentalitatea societatii noastre, intr-un climat in care se discuta insistent despre „romanii cu credite”, iar discutia se poarta cu ochii pe dinamica ROBOR-ului si pe dobanzile active, cele platite de populatia imprumutata, simpla rostire a cuvintului credit trimite la banci. Legea numeste banca institutie de credit, aceasta titulatura ii sporeste importanta, pentru ca daca o banca refuza un credit, o companie poate fi adusa in situatia de a opri productia iar o familie poate fi nevoita sa renunte la achizitionarea unei case ori a unui alt bun de folosinta indelungata. Sau, pur si simplu, sa amane un consum.

Sa fie limpede. Creditul este o importanta locomotiva a activitatii economice sau a bunastarii populatiei. Domeniul este extrem de sensibil. Daca spunem ca „banca iti da umbrela cand e soare si ti-o ia cand ploua”, avem in vedere indemnul omniprezent catre cei ce-si doresc credite bancare, acela de „a scapa singuri de nori” si apoi sa vina la banca si sa solicite un credit, dovedind ca au adus ceva soare in starea financiara si ca se pot angaja sa garanteze un credit. Dar, din aceasta perspectiva, a imprumuturilor date de banci, epuizam doar jumătate de problema: relatia contractuală între bancile creditoare si debitorii de toate categoriile, care s-au imprumutat de la banci. Ei nu sunt nici macar 3 milioane.

Exista insa, in societatea noastra, si o alta categorie de creditori. Iar ei sunt aproape de 10 milioane. Cei care imprumuta bancile: depunatorii. Detinatorii celor 15,4 milioane de depozite bancare. in lei, peste 70 la suta; si in valuta. Exista si la noi un varf al depunerilor. Modest insa. Cam 0,3 la suta dintre depunatori, cu depozite peste 500.000 de lei. Nota Bene: de lei si nu de euro. Ceilalti? in jur de 81 la suta au depozite pana la 50.000 de lei in timp ce alti 12,1 la suta detin depozite între 50.001 si 100.000 de lei.

Cei din prima categorie, de 0,3 la suta, cu o medie a depozitului de 1,1 milioane de lei, au desigur putere de negociere. Si cum niciunei banci cu-i convine sa i se rareasca aceasta clientela, accepta negocieri. Si e cert ca au obtinut - atunci cand au facut ...aluzii la eventuale retrageri - dobanzi mai mari. Oricum, bancile au inceput sa inteleaga importanta acestei categorii de creditori. Si au inceput sa urce dobanzile pasive. Decizia BNR de a urca dobanda-cheie la

ADRESA: <http://crct.ro/nzBo>